

תכנית התנהגות לשיפור אקלים כיתה

כיתה ה' – ו' asd

תלמידי היעד: כלל תלמידי הכיתה

תיאור הקשיים בכיתה:

מתוך תצפיות ישירות ועל פי דיווחי המחנכות, קיימים בכיתה קשיים תפקודיים בזמן שיעור וכן התנהגויות לא חברתיות במהלך השיעור וההפסקה. קיים קושי להעביר את החומר הלימודי. לעתים קרובות הופיעו בה בעיות התנהגות של חוצפה, סירוב למילוי הוראה קימה מהמקום ויציאה מהכיתה ללא קבלת רשות, דיבור עם חבר, צעקות, אלימות מילולית ופיזית, עיסוק בחפצים והימנעות מביצוע משימות באופן עצמאי. המחנכות עסקה רבות בהפסקת אירועים חריגים והתמודדות עם התנהגויות לא נאותות.

עקרונות תכנית ההתנהגות:

1. תכנון גירויי הוראה המאפשרים לתלמידים למידה אקדמית פעילה ומוצלחת במשך השיעור.
2. תכנית מוטיבציה כיתתית להגברת התנהגויות של שיתוף פעולה הבלגה וסובלנות הדדית.
3. תגובות ברורות, אחידות ותקיפות של המחנכות, הצוות המקצועי וההנהלה להתנהגות לא חברתית וביטויי אלימות.
4. לימוד התנהגויות אלטרנטיביות וחיזוק תגובות תקשורתיות נאותות, חלופיות לביטויי אלימות.
5. הפחתת אלימות בקרב תלמידי הכיתה.

יעדי התכנית:

1. פיתוח הרגלי למידה
2. הגברת תקשורת חברתית נאותה
3. איפוק והבלגה

א. יישום התכנית:

1. ארגון הסביבה הפיסית

- מעל הלוח יהיו תלויים כללי השיעור והגדרת ההתנהגויות קו אדום והתגובה, (מומלץ לשים על השולחן של כל תלמיד טבלת מעקב אישית ובה מטרה אישית ומחזקים לסוף שיעור/ יום. יש לשמור את כל הטבלאות בתיקים האישיים של התלמידים לשם מעקב אחר התפקוד של התלמידים!)
- יש להכין מאגר משימות לתלמידים - מאורגנים ובמקום נגיש בכיתה.
- יש להכין רשימה של קבוצות היוצאות לפעילויות שונות/שילובים/טיפולים. המחנכות תנהל את היציאה והכניסה של התלמידים באופן קבוע ומאורגן.
- יש לבוא לשיעור מוכנים, עם חומר לימוד התואם לרמות השונות של תלמידי הכיתה, ליידיע את צוות הכיתה מה יהיה נושא השיעור ומה יצטרך כל תלמיד לבצע

- בשיעור. כמו כן, יש להתאים את אורך הזמן של המשימה לרמות השונות של התלמידים!**
- יש להגדיר מראש מה עושה תלמיד שסיים את המשימה ומה עושה תלמיד שמתקשה בביצוע.
 - **בשל הרמות השונות בכיתה ברוב השיעורים יש לבצע למידה אישית ופרטנית** מותאמת לרמת התלמידים.
 - על המשימות להיות מותאמות לרמת התלמיד, הן מבחינת יכולות האקדמיות של כל תלמיד והן מבחינת משך הזמן שכל תלמיד מסוגל לבצע משימה. ז"א אם תלמיד מסוגל לשבת 10 דקות בלמידה עצמאית אז יש לבנות לו משימות בהתאם לרמתו (למשל: חיבור וחיסור עד 100) למשך 10 דקות.
 - יש לציין בפני התלמיד מה עליו לבצע במשימה ולוודא שאכן הבין. (אין לנחש מהי רמת התלמיד במידה ולא יודעים מה רמת התלמיד יש לבדוק אותה קודם)
 - חלוקת השיעור צריכה להיות כזו- פתיחת שיעור מספר משימות בהתאם ליכולות, סיכום שיעור וזמן מחזק לסיום שיעור **זמן המחזק בסוף שיעור צריך להיות כזה שלא עולה על 10 דקות.**

2. אופן התנהלות שיעור

פתיחת השיעור:

- חזרה על כללי ההתנהגות וחלוקת התלמידים לקבוצות הלמידה ומקום השיעור - על השיעור להיות כל הזמן באותו המקום למשל: אם נקבע שיעור בשעה 3 ביום ראשון בחדר מוסיקה אז כל יום ראשון בשעה שלישית השיעור יהיה בחדר מוסיקה. – יש לרשום לתלמידים במערכת בדיוק היכן הם לומדים ועם מי כל שיעור (כדי להימנע עד כמה שניתן משינויים לא צפויים)
- הצגת המחזקים, על אילו התנהגויות מחזקים והבטחת המחזק על עמידה בהתנהגויות אלו
- תזכורת על התעלמות מהפרעות (כמובן שאין להתעלם מהתנהגויות שחוצות קו אדום)
- תזכורת כיצד מתמודדים עם קושי (למי פונים, איך פונים, מתי פונים ועוד....)
- הצגת סדר השיעור – הפעילויות הלימודיות שתתבצענה בשיעור ומשך הזמן שלהן
- מתן הוראה להתארגנות לשיעור – איזה ציוד להוציא וכיצד להניח. ההתארגנות תתבצע מיידית ובאופן שקט. – לחזק על התארגנות מהירה ושקטה
- פתיחת נושא השיעור באופן מזמן (2 דקות) – משחקון קצרצר, סיפור חוויה קצרה של המחנכת לכיתה וכו'

מהלך השיעור

- התחלה מיידית של הלמידה (ללא התעסקות בענייני משמעת וללא פנייה ישירה לתלמידים מפריעים) – הקניית החומר 7-10 דקות. בזמן ההקניה לבקש קשר עין ללא עיסוק בחפץ – לחזק את ההתנהגות

- חשוב שתהיה למידה פעילה - עצירה לאחר רצף של כמה משפטים ופנייה לתלמידים. להרבות במתן הזדמנויות להשתתפות פעילה. להפנות שאלות לתלמידים ברמות קושי שונות בהתאם ליכולת, כך שיוכלו לענות עליה ב-90% הצלחה. אם עוסקים בקטע קריאה יש להכין את התלמידים מראש לכן שיתבקשו לקרוא ולבקש להתכונן ולעקוב.
- יש להתאים את התיווך לתלמידים מתקשים במהלך ההקניה. במהלך ההוראה חשוב להסתובב בכיתה ולשנות עמדה. להתקרב לתלמידים מתקשים

3. זמני מעברים (מעבר בין שיעורים, יציאה להפסקה, ארוחת עשר, הפסקה)

- במצב שבו הסתיים שיעור אחד והתלמידים ממתינים לכניסת מורה אחרת יש להגדיר המתנה תוך ישיבה נאותה במקום. המורה שנכנסת תגדיר לתלמידים איזה ציוד להוציא ומתי
- בזמן ארוחת עשר התלמידים יישבו במקום ויאכלו. הם יכולים לשוחח בצורה שקטה עם תלמיד היושב לידם. כל קימה תעשה ברשות בלבד (לפח, לשירותים וכו'). לחזק על אכילה שקטה
- בזמן ארוחת צהריים כל תלמיד **יושב במקום האישי שלו**, ממתין המתנה שקטה לקבלת האוכל, רק לאחר אישור איש צוות מתחיל לאכול!
- לפני היציאה להפסקה יש לחזור על כללי ההתנהגות בהפסקה ומיקום התלמידים בהפסקה (איפה מותר לשחק ואיפה אסור), ועל התנהלות נאותה בזמן קושי – פניה ודיווח לאיש צוות, להדגיש חשיבות חזרה בזמן מההפסקה והמתנה שקטה במקום.
- בהישמע הצלצול להפסקה התלמידים יישבו במקום ישיבה נאותה ושקטה. המורה תוציא להפסקה בצורה מסודרת תלמידים על פי שיקול דעתה (תלמידים ששמרו על הכללים, שביצעו משימות, שהמתינו באיפוק וכו')
- עד כמה שניתן רצוי להגיע אל התלמידים בהפסקה, להשיג ולתווך אינטראקציות חברתיות

4. התייחסות להתנהגות חברתית נאותה

- יש לחזק כל התנהגות חברתית חיובית שנצפתה או דווחה על ידי התלמידים. בשיעור ו/או בהפסקות. (עזרה לחבר בפתרון שאלה, התחשבות בחבר, השאלת ציוד, תגובה מכבדת לדברי חבר)